

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ **pentru admiterea** **la colegiile militare**

50 de modele de subiecte însoțite de răspunsuri

Fișe recapitulative cu soluții de rezolvare

CUPRINS

Noțiuni recapitulative

Lexic și fonetică	3
Morfologie și sintaxă I	5
Morfologie și sintaxă II	7
Punctuație și stilistică	9
Textul dramatic	12
Textul epic	14
Textul liric	16
Teste grilă de verificare a cunoștințelor la limba și literatura română (50 teste)	17
Rezolvări noțiuni recapitulative	176
Răspunsuri teste grilă	188

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele formulate cu referire la textul citit:

Eram în gimnaziu când am citit primele poezii ale lui Eminescu și fantastica lui nuvelă „Sărmanul Dionis”. Versurile lui exercitau asupra mea o înrâurire extraordinară de puternică; adâncimea fascinantă a gândurilor lui mă umplea de un fior mistic, de o admirație extatică. Și de multe ori am căutat să construiesc în închipuirea mea de copil figura necunoscută a acestui zeu, care mi se părea că trebuie să trăiască o viață cu totul deosebită de a noastră, într-o lume supraumană, în basme. Credeam câteodată că-l zăresc în unele tablouri din „Sărmanul Dionis”, o vagă siluetă care se depărta mereu și parcă se topea într-o lumină intensă, amețitoare.

Când am terminat liceul, aveam în cap figura lui Eminescu așa cum mi-o făcusem eu: un tânăr slab, înalt, palid și tras la față, cu ochii negri, visători, pe umeri îi cad plete ondulate, o haină lungă și veche îi acopere trupul până-n călcâie; el nu vede pe unde calcă, nu se uită la nimeni și merge ca un somnambul, parc-ar pluti.

Trei ani am căutat pe ulițele capitalei figura aceasta și n-am găsit-o. Într-o zi, mă-ntorceam cu mult mai mulți prieteni de la Universitate. În dosul Pasajului, aud pe cineva zicând: „Uite Eminescu!”. Toți ne oprim să-l vedem. Un om în vârstă, bine făcut, rotund la față, fără plete, îmbrăcat ca toți oamenii ... Îl văd suindu-se-n tramvai – mă despart de prieteni și mă urc și eu. M-așez în fața poetului și-l privesc, dar cu ce sfială! El ține pe brațe un ghiozdan ros pe la margini; degetele de la mâna dreaptă îi sunt pline de cerneală violetă, ochii lui mici, înfundați, cu gene rare, au privirea vagă și ostenită a omului distras, dus pe gânduri.

Lângă el stă o cucoană slabă și sulemenită, care-l privește fix, din ce în ce mai intrigată. Ea își șterge cu batista colțurile gurii și-și potrivește bridurile de la pălărie cu gesturile unei persoane gata să ia o hotărâre.

- Așa-i că nu mă mai cunoașteți, domnule Eminovici?

Eminescu se-ntoarce; un zâmbet blând îi luminează fața:

- Doamna A ... cu ce pricină pe-aici?

Și doamna îi spune că fata ei a părăsit „trupa” și caută un loc de profesoară; îi aduce aminte de când făcea și el parte din trupă și oftează:

- Dar d-ta, ce faci aici în București?

- Eu...dau lecții...

Suntem în strada Buzeștilor. Eminescu se ridică-ncet și face semn conductorului să oprească.

- Ce, pe-aici stai?

Poetul răspunde c-o mișcare plictisită din cap, care-nsemna și „da” și „bună ziua” și multe de toate.

(Alexandru Vlahuță, Amintiri despre Eminescu)

1. Precizează câte un sinonim pentru următorii termeni din textul de mai sus: *în râurire, adâncimea, închipuirea, câteodată, intensă, figura, sfială, ostenită, distras, hotărâre.*
2. Indică antonime pentru fiecare dintre următorii termeni: *primele, adâncimea, admirație, deosebită, intensă, sfială, distras, intrigată, luminează, răspunde.*
3. Selectează, din cadrul textului de mai sus, doi termeni derivați, doi termeni compuși și doi termeni formați prin conversiune și prezintă modul de formare al fiecăruia.
4. Precizează câte patru termeni din familiile lexicale ale cuvintelor *gând* și *blând*.
5. Transcrie, din cadrul textului, patru neologisme.
6. Construiește trei enunțuri în care să exemplifici cel puțin trei sensuri diferite ale cuvântului polisemantic *slab*, pe care să le și precizezi.
7. Folosește, în cadrul a trei enunțuri distincte, termenul *lumină*, cu sensul propriu de bază, cu sens propriu secundar și cu sens figurat.
8. Arată, cu ajutorul unor enunțuri, de ce cuvintele *care* și *gene* fac parte din categoria lexicală a omonimelor.
9. Construind enunțuri potrivite, arată că termenii *umbrele, acele* și *copii* fac parte din categoria lexicală a omografelor.
10. Ce sunt paronimele? Construiește enunțuri cu membrii următoarelor perechi de paronime: *orar/oral* și *numerar/numeral*.
11. Identifică structurile pleonastice din enunțurile de mai jos și explică în ce constau acestea:
 - a. *Vă rog să mai repetați o dată, domnule profesor!*
 - b. *Noii membri ai echipei de handbal colaborează foarte bine împreună.*
 - c. *Este imperios necesar să vă prezentați la secretariatul instituției!*
12. Indică vocala accentuată din cadrul fiecăruia din următoarele cuvinte: *fantastica, necunoscută, ondulate, prieteni, poetului, degetele, violetă, privirea, profesoară, conductorului.*
13. Desparte în silabe următorii termeni din text: *gimnaziu, construiesc, extraordinar, câteodată, tablouri, sfială, ghiozdan.*
14. Precizează numărul de litere și cel de sunete din cadrul fiecărui cuvânt: *exercitau, închipuirea, ghiozdan, gene, fix, făcea, aici.*
15. Selectează, din cadrul textului, trei cuvinte care conțin diftong și trei care conțin hiat. Din cunoștințele tale, indică trei termeni care conțin triftong. Subliniază fiecare grup de sunete în cadrul cuvintelor alese!

MORFOLOGIE ȘI SINTAXĂ I

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele formulate cu referire la textul citit:

Un țăran se duse la moară să macine grâu și porumb. El era însoțit de un băiat al său ca de vreo paisprezece ani. Găsind moara prinsă, el se așeză cu fiul său lângă foc, așteptând să-i vie și lui rândul. Așteptând ei, se făcu noapte. Morarul făcu o azimă* și o puse în foc.

– Până să se coacă azima – zise morarul – să spuie fiecare câte o minciună care să fie crezută. Acela care va spune-o va fi cel dintâi care va mânca din azimă.

Toți țăranii spuseră câte o minciună, dar nu fură crezute. Morarul, uitându-se la băiatul țăranului, s-adresă către dânsul și zise să spuie și el o minciună.

Tatăl băiatului, fiindu-i frică ca băiatul să nu spuie ceva rău de acasă, îi zise:

– Ia lăsați pe băiat în pace, că el nu știe astfel de secături**!

– Ba știu, răspuse băiatul. Ce, eu nu sunt om ca dumneavoastră?

– Atunci spune și tu o minciună, zise morarul.

Băiatul începu astfel:

– Știți ce mi s-a întâmplat mai alaltăieri rămânând acasă singur?

Jucându-mă pe bățatură, dând cu praștia, am lovit vaca cea bălțată. Mama venind din sat și văzându-mă, mi-a dat vreo două palme. Eu, începând a plânge, ieșii pe poartă afară și mă dusei pe malul gârlei care e pe marginea satului. Ajungând pe mal, văzui o sămânță de pepene plutind pe apă. Mă aplecai și, luând-o, o înfipsei cu degetul în pământ pe mal. Mai plimbându-mă eu puțin în sus și în jos, pe malul apei, ca să-mi treacă necazul, când era să plec, sămânța mea de pepene răsărise și vrejul ei crescuse așa de mare, încât trecuse pe malul celălalt al apei. Acolo, în vârful vrejului, văzui un pepene mare grozav.

(Basmul cu minciunile, în vol. **Balade, doine și basme populare**)

**azimă* = turtă de făină de grâu sau de secară, făcută din aluat nedospit;

***secături* = aici, cu sensul de vorbe urâte, necuviințioase;

CERINȚE:

1. Indică gradele de comparație ale adjectivului *mare*.
2. Arată ce funcții sintactice au cuvintele din propoziția: *Ajungând pe mal, văzui o sămânță de pepene plutind pe apă*.
3. Precizează modul și timpul următoarelor verbe din text: *se duse, zise, să spuie, lăsați, nu știe, am lovit, era, va mânca*.
4. Selectează, din text, o construcție verbală pasivă și o construcție verbală reflexivă.
5. Construiește enunțuri în care să folosești substantivul *băiat* la toate cazurile limbii române.

6. Transcrie, din textul de mai sus, trei forme verbale nepersonale și indică forma verbală pentru fiecare.
7. Dă formele verbale nepersonale ale verbelor *spune* și *răsărise*.
8. Arată la ce conjugare este fiecare din următoarele verbe: *se dusesese*, *să macine*, *găsind* și *văzui*.
9. Construiește enunțuri în care să folosești substantivul *foc* cu următoarele funcții sintactice:
 - nume predicativ;
 - complement indirect;
 - complement prepozițional;
 - atribut substantival prepozițional;
 - atribut substantival genitival;
 - apozitie;
10. Precizează la ce caz sunt cuvintele subliniate în cadrul textului de mai sus.

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele formulate cu referire la textul citit:

A doua zi, după-prânz, sosi unul din amicii mei din Iași, care vizita mănăstirile, însoțind pe niște doamne și domnișoare.

E obicei ca toți trecătorii să-și lase numele lor săpat în vreun colț al sfântului locaș; de aici urmează că toate scândurile balcoanelor sunt încrestate cu nume din toată lumea; și dacă lumea toată făcea lucrul acesta, de ce adică nu l-am fi făcut și noi? Dintre toți, eu aveam cuțit mai sănătos; și, cu toate acestea, nu m-aș fi gândit niciodată ca această prevedere de drumeț să-mi aducă vreun soi de nenorocire; dar, în sfârșit, îmi era scris s-o pătesc și o pății. Astfel, una dintre domnișoare, foarte drăgălașă și zburdalnică, se adresează la mine cu cel mai dulce glas din lume și mă roagă să o fac nemuritoare, eternizându-i numele pe vreuna din scândurile vechi ale balconului dinlăuntrul mănăstirii. Mă apuca de lucru. Cuțitul meu săpase întregul nume, dar prenumele numai pe jumătate; începusem litera a patra, când deodată auzii spre stânga scârțâind o ușă; încetai lucrul și întorsei capul ... N-am văzut în zilele mele față mai urâtă de călugăriță bătrână ... Din tot chipul însă de stafie al acelei călugărițe și astăzi mi-au rămas parcă înfipti în inimă cei doi ochi ai ei, negri, mici și scânteietori; și astăzi parcă mă biciuiesc peste suflet șuvițile ei sure de păr, care-i atârnav de toate părțile capului, ca niște șerpi împleticiți în o mie de forme fantastice; și astăzi rânjește parcă închipuirii mele îngrozite acea raghilă de dinți galbeni, rari și ruginiți, prin ale căror strungi ar fi putut intra și ieși, în goană, o turmă de berbeci... Și potopul lui Noe n-a avut atâta apă ca să înece sărmana omenire, cât venin s-a revărsat din vorbele-i hodorogite asupra nenorocitului meu cap...*

(Calistrat Hogaș, *Pe drumuri de munte*)

**raghilă* = instrument format dintr-o scândură în care sunt înfipti dinți de fier și prin care se trage cânepa sau inul melițat, ca să se aleagă partea cea mai fină;

CERINȚE:

1. Indică valoarea morfologică a fiecărui termen subliniat în cadrul textului.
2. Selectează, din cadrul textului, trei adjective la grade de comparație diferite și precizează gradul fiecăruia.
3. Construiește enunțuri în care să folosești pronumele personal *lui*, pe rând, la cazurile genitiv și dativ.
4. Transcrie, din cadrul textului de mai sus, două adverbe compuse și două conjuncții simple.

5. Selectează, din text, două prepoziții specifice cazului genitiv și două specifice cazului acuzativ.
6. Precizează cazul adjectivelor din ultimul enunț al textului.
7. Construiește enunțuri în care să folosești numeralele „a patra” (*începusem litera a patra*) și „doi” (*cei doi ochi ai ei, negri...*) cu alte valori morfologice decât cele din text. Precizează noile valori morfologice ale celor două numerale.
8. Indică funcțiile sintactice ale interjecțiilor din enunțurile de mai jos:
 - a. *Piatra pleosc! în apă.*
 - b. *E vai de rezultatele voastre!*
 - c. *Iată că ți-a ieșit planul!*
 - d. *Măi loane, nu te mai prosti!*
 - e. *Atunci am auzit buf! și am alergat să vedem ce s-a întâmplat.*
9. Construiește enunțuri în care să folosești:
 - un pronume negativ la cazul dativ;
 - un adjectiv pronominal interogativ;
 - o conjuncție coordonatoare adversativă;
 - un verb cu formă de supin;
 - un numeral cardinal la cazul genitiv;
 - o locuțiune verbală predicativă;
10. Selectează, din cadrul textului, un predicat verbal și un predicat nominal.

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde la cerințele formulate cu referire la textul citit:

De-o săptămână se puseseră ploi necurmăte. Băteau picuri grei și rezezi, ca de sticlă; se cernea prin sită o bură deasă; se prelingeau ațe subțirele din văzduh. În răstimpuri, vântul, - nevăzut, nesimțit pe pământ, - lua pe aripi grămezi mari de neguri, ce zăceau ca niște uriași lănoși, adormiți pe muchiile pădurilor, și le târa, greoaie, de pe-o culme pe alta. Deseori se întuneca, se însăra; izvorau din patru părți ale lumii nouri negri, vineții; pe-alocuri se părea că se pornește cu înec un râu de păcură de-un negru-albăstriu.*

De pe câmp venea rar dăngănitul trist, singuratec al unui clopot de la turmele ce pășteau în apropiere. Prin sat își fierbeau necurmat apele cele patru pâraiașe. Copii ștregari întrau până la genunchi, și mai sus, în apele murdare, ce răspândeau miros de mâl. De pe râsul ochilor, de pe gurițele larg deschise se putea cunoaște că vorbeau.

Pe drum, prin ogrăzi, răsăreau din bălțuțe, la fiecare picur, beșici mici, care se spârgeau în grabă.

Oamenii așteptau cu silă, pe subt șoproane, pe prispe. Ploaia asta le frânsese în două prășitul păpușoiului*, ce se îmburuienă cu ziua ce trecea.*

De două zile se putea deosebi o fierbere ciudată pe ulițele pustii mai înainte. Vecinii, vecinele treceau dintr-o curte într-alta, povesteau subt acoperișurile porților, opreau pe cineva în drum și întrebau ceva.

Pe-o vreme ca asta ești fericit dacă ai o carte în casă. Niciodată nu poți pătrunde înțălesul șirelor tipărite ca-n astfel de vreme.

Nici nu băgai de samă când se deschise ușa și-mi întră în odaie un moș cu fața roșie, cu părul și sprâncenele albe. În mâna dreaptă, sub suman, ținea ceva învălit într-o traistă.

- Sărutăm mâna, zice el, apropiindu-se cu pași înceți.

- Sănătate și noroc, moș lliuț! Da' ne plouă!

I-arăt să șadă.

- Nici că se poate altfel, părinte! Vei fi auzit și dumneata ... zice el, privindu-mă liniștit cu ochii lui albaștri.

- Ce s-aud, moșule?

- Ei, de balaur! A căzut balauru pe hotarul Răhăului.

- N-am auzit nimic, zic eu.

- Ei, se poate?! Tot satu vorbește. A căzut ieri, pe la prânz.

Vorbește liniștit, cu o convingere adâncă.

- Și l-a văzut cineva?

Moșul mă privește mirat, c-un fel de dojană.

LIBRIS | We know books

- Cum, Doamne sfinte, să nu-l vadă?! Satu – ntreg l-a văzut! Se poate să nu-l fi văzut, după ce-a căzut pe hotaru lor, înalt cât turnu de la biserică, cu doi pui sugaci după el?! Nu le-a stricat sămănăturile, tăvălindu-le și îmbălându-le toate pe unde-a trecut?

- Nu mai spune, moș Iliuț, asta e curată minune! zic.

- Și încă ce minune! E un sămn de la tatăl din cer pentru blăstămățiile oamenilor. Acum, cică au ieșit tunarii din Bălgrad cu tunurile, să-l puște. Mai mare nenorocire! sfârși moșul.

- Pentru ce să fie nenorocire, dacă-l pușcă? El își înalță sprâncenele, mă privește cu neîncredere și zice:

- Dumneata știi, ca și mine, că de solzii lor verzi nu se prinde nici un plumb. Dumneata să nu mă iai pe mine în bătaie de joc! ...

- Să mă ferească sfântul, moșule! Dar, iacă, nu știusem lucrul ăsta. Așadar, nu-l prinde glonte?

- Ei pot numa să-l spărie prin detunăturile lor. Balauru va crede că pocnește din bici cel ce l-a scăpat din frâu, și va fugi, să nu-l prindă. Va trece deci peste hotaru multor sate și va fi prăpăd în holdele noastre.

(Ion Agârbiceanu, Zile ploioase)

*păcură = lichid vâscos, negru sau brun – închis, rămas de la distilarea țiteiului, care se folosește drept combustibil și ca materie primă la fabricarea motorinei grele, a uleiurilor minerale, a asfaltului și a altor produse; țitei brut;

*prășit = săpat și curățat de buruieni;

*păpușoi = reg. porumb;

CERINȚE:

1. Selectează din primul paragraf al textului, două epitete, două comparații și două metafore.
2. Construiește trei enunțuri în care să apară trei figuri de stil diferite, care să includă substantivul *casă*.
3. Construiește enunțuri în care să folosești termenii *pustiu* și *drum* cu sens propriu și cu sens figurat.
4. Explică folosirea cratimei în structurile *de-o* și *c-un*, precum și folosirea apostrofului în secvența: *Da' ne plouă!*
5. Arată care este rolul virgulelor în cadrul următoarelor secvențe din text:
 - a. *Deseori se întuneca, se însăra;*
 - b. *Sărutăm mâna, zice el, apropiindu-se cu pași înceți.*
 - c. *Ei, se poate?!*
 - d. *Sănătate și noroc, moș Iliuț!*
 - e. *A căzut ieri, pe la prânz.*